

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

9. Paradigma 3. Orationis, in cujus Syllogismo Major & Minor indigent probatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

CAPUT IX.

Paradigma III. orationis, in cuius Syllogismo Major & Minor indigent probatione.

In illud ex Evangelio Dominicæ IV. Adventûs : *Venit in omnem regionem Jordanis prædicans Baptismum Pœnitentiæ. Luc. 3. v. 3.*

Argumentum orationis. Vix ullus peccator agit veram Pœnitentiã.

I. **P**rima designatio hujus orationis. Innititur imprimis tota huic Syllogismo, ceu fundamento : *Ad veram Pœnitentiã requiritur* 1. *ut peccator ad Deum convertatur*, 2. *Ut ei satisfaciatur satisfactiõne proportionata*, 3. *Ut corrigat sua peccata. Hæc tria vix ullus peccator agit. Igitur vix ullus peccator agit veram Pœnitentiã.*
Exordium. Omnibus peccatoribus necessaria est Pœnitentiæ virtus, de qua sola hîc sermo est, non verò de Pœnitentiã, prout ea est Sacramentum. **Confirmatio**, faciendã ex Majori argumentationis primariæ, quæ Major Divisionem continet. Hujus singulis membris continuò subjungitur Minor illius Syllogismi generalis, hoc modo. Argumentatio I. partis : *Ad veram Pœnitentiã exigitur, ut peccator ab illicito usu creaturarum se convertat*

U

ad

ad Deum. *Vix ullus ita se convertit. Igitur, &c.* 2. Partis. *Postulat eadem, ut Deo satisfiat pro injuria, per peccatum illatâ, tali satisfactione, qua aliquo modo injuriam æquet. Vix ullus ita satisfacit. Igitur, &c.* 3. Partis. *Ad eandem necesse est, ut peccator vitam corrigat. Vix ullus corrigit. Igitur, &c.* Epilogus. Ex his constat, quòd plerorumque Pœnitentia sit tantùm ficta. Interim manet certissima ipsius necessitas, nisi velimus perire. Adduntur breviter causæ illam non differendi in alteram vitam. Quæ omnia sic amplificantur.

II. *Exordium.* Pervellem hodie verbulum de agenda Pœnitentia, non quæ Sacramentum, sed quæ virtus est hujus nominis, hoc loco proponere, si bonâ Auditorum veniâ mihi liceret. Quid istud argumentum, dicitis forsitan, ad Mundanos? hæc coram Religiosis proferantur, qui Pœnitentiam suo statu profitentur. Itane verò? Solis Religiosis Pœnitentia convenit? Putabam hæcenus, esse rem omnibus in commune peccatoribus necessariam. Certè Ecclesia hoc tempore omnes promiscuè fideles illis verbis Præcursoris hortatur: *Pœnitentiam agite, &c.* *Matt. 3. v. 2.* Num Christus exceptionem aliquam fecit, quando bis eadem occasione dixit: *Nisi Pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Luc. 13. v. 3. & 5.* Quid? quòd scopus prædicationis Christi fuerit exhortatio ad Fidem & Pœnitentiam, utpote qui con-

ciones

ciones suas auspicatus est ab illo : *Pœnitenti-
ni, & credite Evangelio, Marc. 1. 15.* indicans ,
tam necessariam esse peccatoribus Pœniten-
tiam, ut salventur, quàm necessaria est Fi-
des in Christum, ut quis fiat christianus.
Quid multa? De hac necessitate dubium ef-
se nequit, nisi apud illos, qui curam salutis
deposuerunt. Majus dubium est, an Pœni-
tentia, sic necessaria, reipsa etiam agatur?
Propositio. Ausim dicere, vix ullum peccato-
rem agere veram Pœnitentiam. *Partitio.* Ad
hanc enim requiritur, imprimis ut pecca-
tor ab illicito usu rerum creatarum ad
Deum convertatur; deinde ut Deo satisfa-
ciat pro injuria illata, satisfactione aliquo
modo injuriam æquante; demum ut pecca-
ta corrigat. Quæ cum vix ab ullo fieri osten-
dero, paucissimos veram Pœnitentiam age-
re judicabimus, unaque, quid nostrarum
partium sit, discemus.

III. *Confirmatio.* Argumentationis I. Mem-
bri Partitionis *Major.* Pœnitentia in SS. Lit-
teris *Conversio* vocatur: nam sicut peccator
se à Deo peccando avertit, & ad creatura con-
vertit, ita necesse est, ut per Pœnitentiam
se à perverso rerum creatarum usu avertat,
& ad Deum convertat. Quod dum fit, Deus
quoque, prius à peccatore averfus, ad eum
denuo se convertit. *Convertimini ad me, &
convertar ad vos, Zach. 1. 3.* Itaque sicut pec-
cator summum odium Deo antea peccando

exhibuit, ita nunc summum amorem exhibeat; contra verò summum odium creatis rebus, illicite amatis. *Minor.* Quotusquisque verò hoc agit? Contrarium affirmat *Jerem. 8. 6.* *Nullus est, qui agat Pœnitentiam super peccato suo.* Avarus, qui peracta Confessione sibi de vera Pœnitentia adulatur, tantùmne amat nunc Deum, quantum priùs opes injustas deperibat? tantùmne has nunc odit, quantum nuper amavit? Cur igitur cunctatur restituere? Ille impudicus, &c. Ille ebriosus, &c. *Conclusio.* Hæccine vera est Pœnitentia? vera conversio ad Deum? &c. Unusquisq; suos defectus consulat, observetque, an verè animum, ab ipsis aversum, integrè ad Deum converterit; an verò, si ipsis hætenus perverso affectu adhæsit, adhuc adstringatur? &c.

IV. Argumentationis 2. membri *Major.* Esto tamen, ipsum hoc fecisse; nondum sufficit, ut possit se verè pœnitentem appellare. *Iniquitas omnis, parva magnave sit, puniatur necesse est, aut ab ipso homine pœnitente, aut à Deo vindicante,* inquit *S. Aug. in Psal. 58.* Estque hæc ingens Dei Misericordia, quòd homini, seipsum amanti, suas vices commiserit, ut Pœnitentiâ sponte assumptâ pro injuria, per peccatum illatâ, satisfaciât. Si in peccato nihil aliud esset, quàm malitia, assentior, quòd eidem satisfieri posset per amorem & dolorem. Si sola ipsi inesset difformitas cum
 Lege

Lege Dei, sufficeret hanc tollere conformius eidem vitam instituendo. Sed quoniam insuper complectitur offensam & injuriam Deo factam, non satis est dolere, confiteri, seque emendare, sed necessaria est insuper satisfactio pro injuria irrogata, eaque, quoad fieri potest, peccatis æqua proportionem respondens. Quia verò non constat, qualis ista proportio sit, monet iterum S. Aug. Lib. de vera & falsa Pœnit. c. 13. *Omnes fructus Pœnitentia suæ parvos habeat, nunquam credat sufficere; semper doleat, semper coram Domino, ante quem peccavit, erubescat; dolorem cum vita finiat, & ob rationem, modò allatam, etiam satisfactionem non tam brevibus terminis definiat. Nunquid sufficit studiosè peragere Pœnitentiam à Confessario injunctam? Non sufficit. Quàm leves hodie imponuntur ob debilitatem pœnitentium, si componantur cum sceleribus, de quibus se nonnunquam accusant! Illa est tantùm conditio à Christo præscripta ad integritatem Sacramenti, & initium aliquod veræ Pœnitentiæ. Non illa jus divinæ Justitiæ limitat ad plenam satisfactionem, delictis aliquo modo respondentem, non tollit obligationem peccatoris de cætero. Ea si sufficeret, cūr Deus adhuc pœnas in altera vita, etiam de peccatis, in Confessione ritè expiatis, sumeret ad sibi plenè satisfaciendum? Cur Concil. Trid. Sess. 6. c. 14. hortaretur peccatores, ut addant*

Satis-

Satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vita exercitia? In primitiva Ecclesia pro unico peccato gravi 7. annorum Pœnitentia in cilicio, cinere, &c. injungebatur; & putabimus pro 20. 40. aut pluribus sufficere unum alterumve jejunium, ut pro tot gravissimis injuriis Deo satisfiat? *Minor.* Jam quæro, quis sit, qui à Confessario injunctis plura curet addere, & tanta, ut sit aliqua proportio inter debitum & satisfactionem? &c. Vix ullus. Imò vix ullus hodie est magis delicatus, quàm gravissimi peccatores. Quàm difficulter à sacro Judice recipiunt pœnas, nisi levissimas, si cum peccatis ipsorum conferantur! ut disputant! ut se excusant! ut tergiversantur! ut conqueruntur de austeritate, si quando in hominem incidunt, qui Deo, suæ, & pœnitentis conscientia per injunctas pœnas curat satisfacere! Verum quidem est, non præcipi hoc tempore pœnitentias tam rigidas, ut olim; attamen & illud verum est, præcipere Conc. Trident. ut curent Confessarii imponere peccatis conformes, & hortari fideles, ut ultra impositas, alias sibi ipsis sponte præscribant. *Conclusio.* Quod cum paucissimi faciant, cæterorum planè Pœnitentia debitam mensuram neutiquam implet, &c.

v. Argumentationis 3. Membri *Major.* Communissimus denique, & maximè ob-
vius

vius, Pœnitentiæ fructus atque effectus est correctio vitæ, ut non solum à prioribus sceleribus abstineamus, sed oppositas ipsis virtutes insuper exerceamus. Avarus liberalitatem, &c. Pœnitentes, ait Tertul. de Pœnit. *si tamen estis pœnitentes, mutate vitam: ubi enim emendatio nulla est, pœnitentia necessariò vana.* Et Apostolus: *Sicut exhibuistis membra vestra servire immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem; ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem. Rom. 6. 19.* Minor. Sæpius peccata confitemur, & confitendo proponimus vitæ correctionem. Num illa sequitur? Nunquam. Siquis in juventute deditus fuit intemperantiæ, detractiõni, illicitis amoribus, &c. in iisdem hodièdum hæret, cum ipsis morietur. Nimirum non fatiè serria est nostra voluntas, sed tantum simulata, inefficax, dimidiata. Si seriò vellemus agere Pœnitentiam, sequeremur illam regulam S. Greg. Hom. 20. in Evang. *Tanto à se licita debet abscindere, quanto se meminit & illicita perpetrâsse.* Et infra: *Facite fructus dignos Pœnitentiæ. Uniuscujusq; convenitur conscientia, ut tantò majora acquirat bonorum operum lucra per Pœnitentiam, quantò graviora sibi intulit damna per culpam.* Vel ut ait S. Thom. *Quantum studuerit ad peccandum, tantum studeat ad bene agendum.* Videlicet, quando efficaciter aliquod peccatum volumus, quàm indefessi, quàm impertæsi omni molestiæ sumus, donec con-

concupita obtineamus ? Habes hîc avare præscriptam regulam, quomodo bono studere debeas, quo studio beneficia largiri, non minore scilicet, quàm quo sectatus es bona aliena. Metire adolescens impudice, quàm sedulò Deo servire, templa frequentare, sensus cohibere, carnem edomare, &c. debeas; quàm impigrè scilicet nuper serviisti vitio, frequentâsti occasiones peccandi, sensibus omne frænum dimisisti, carni blanditus es, &c. Et nonne par est, ut nunc ampliora facias pro Deo verè pœnitens, quàm pro homine feceras scelestus ? &c: *studere* oportet ad bene agendum, h. e. intensâ curâ, toto conatu incumbere ad correctionem morum, non verò tanti momenti negotium instar semidormientis peragere, de quo Spiritus S. *Vult & non vult piger. Prov. 13. 4. Conclusio.* Propriam quisque conscientiam scrutetur: videat, quod peccatum verè emendârit, quam virtutem contrariam adeptus sit, quo studio se illi acquirendæ impenderit, cognoscetque forsitan in seipso, verissimè à me dictum fuisse, vix ullum peccatorem agere veram Pœnitentiam. *Ne hoc ipsum jam ter aliis verbis inculcatum, denuo in Epilogo iterandum sit, alius fiet pro motu voluntatis, cum hætenus dicta ferè intellectum tantùm concernant, & speculativa sint.*

VI. *Epilogus.* Interim manet indubitata necessitas agenda Pœnitentiæ, minitante nostro

stro

stro Judice: *Nisi Pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis.* Quod quidem primariò intelligendum de Sacramento Pœnitentiæ ritè peragendo, secundariò verò de virtute Pœnitentiæ, in eo consistente, ut peccator integrè convertatur ad Deum, debito modo pro injuriis, eidem illatis, satisfaciat, & mores emendet. Puniri debent peccata, vel ab ipso peccatore in hac vita, vel à Deo in altera. Sed durum est seipsum castigare? *Fateor. Verùm scito, & vide, quia malum & amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum. Jerem. 2, 9.* Hoc onus, ô peccator, tibi ipsi volens imposuisti: ferendum est in alterutra vita. At quàm stultè in alteram transfertur! *Horrendum est incidere in manus Dei viventis, Heb. 10, 31.* Pondera, quàm horrendè in altera vita peccata castigantur, quàm leniter, in comparatione illius, in hac vita etiam ab austerissimo pœnitente. Et postquam satis id perpenderit, age Dei Misericordiæ gratias, quòd teipsum tibi reliquerit. Insurge amante animo, atque ex dolore offensi optimi Dei teipsum plecte, donec putes, te injuriæ aliquo modo satisfecisse. Huc applica opera pœnitentiæ; hac mente suscipe morbos, molestias, &c.

VII. Alius modus amplificandi orationem, Alterum argumentum. cujus itidem Major & Minor indigent probatione, est in sequente argumento.

Beatus venter, qui te portavit. Luc. II, v. 27.

Ar-

Argumentum orationis : *Pii cultores B. Virginis omnia possunt apud Deum.*

Argumentatio primaria : *B. Virgo omnia potest apud Deum. Pii cultores omnia possunt apud B. Virginem. Igitur pii cultores B. Virginis omnia possunt apud Deum.*

In *Exordio* afferri possunt causæ, cur viscera B. V. dicantur beata. *Propositio* : Pii cultores omnia possunt apud Deum. *Partitionis* Pars I. fit ex probatione Majoris, quæ est hujusmodi : B. Virgo gratiâ plena omnia potest apud Deum. *Argumentatio*. *Primæ admissionis amicus apud Regem liberalissimum omnia potest. B. Virgo est primæ admissionis amica, quia Mater ex merito dilectissima, apud Christum Regem caelestem liberalissimum. Quare omnia apud ipsum potest.* *Partitionis* 2. pars petitur ex probatione Minoris, hoc modo : B. Virgo, quasi per *Antonomasiâ*, jure vocatur Mater *Misericordiæ*. *Argumentatio* : *B. Virgo quasi per Antonomasiâ vocatur Mater Misericordiæ, quia Misericordiam habet veluti per naturam. Quæ Misericordiam habet veluti per naturam, in omnibus est misericors. Ergo B. Virgo in omnibus est misericors.* *Epilogus* formari potest ex conclusione argumentationis primariæ, & in eodem excitantur *Affectus* *Fiduciæ*, *Amoris*, &c. *Quorum* dilatationem breviter indico.

VIII. *Exordium*. Haud dubiè beata sunt viscera Mariæ Virginis, quæ portaverunt æterni Patris Filium. Quis enim dubitet, quin

quin liberalissimus Redemptor novem mensium habitationem, & ex iisdem suppeditatam sibi SS. Humanitatem abundanter compensârit, qui futuram matrem suam jam in antecessum tot gratiis exornavit, ut ab Angelo dici potuerit *Gratiâ plena. Luc. 1.* Consolationi id sit ejusdem cultoribus. Jam antea erat plena gratiis, & quidquid huic plenitudini postea accessit, in ipsos exundat. Quid inde conficio? *Propositio.* Devotos maximæ Virgini cultores omnia posse apud Deum. Quid ita? *Partitio.* Ipsa gratiâ plena omnia valet apud Deum, quod ex 1. parte propositi sermonis elucebit. Mater Misericordiæ, & gratiis, ut dixi, redundans, eas ita in suos clientes effundit, ut hi omnia possint apud ipsam, & per ipsam apud Deum efficere, quod ex altera dicendorum parte manifestum fiet.

IX. *Confirmatio.* Argumentationis 1. membri Partitionis *Major.* Sunt in aulis Principum nonnulli, qui se suis meritis penitus in cor Principis insinuârunt, & vocantur amici primæ admissionis, h. e. &c. Talis apud Pharaonem erat Joseph, apud Assuerum Aman. Hi omnia possunt apud Principem efficere; per hos petunt, qui gratiam volunt impetrare, &c. *Minor.* Tales sunt etiam in aula cœlestis Regis, tum omnes reliqui Sancti, sed præ omnibus accessum & favorem habet B. Virgo, cui pro suis aliquid

pe-

petenti nihil negatur. Hanc prærogativam adeptæ est præcellentibus suis virtutibus & meritis, dum cooperata est summis illis gratiis, quas Deus ipsi profusissimè contulit, & quæ ipsi, tanquam futuræ Dei Matri, ex mente Theologorum, debebantur. Sed præcipua causa, ob quam nihil ipsi negetur à Deo, est, quòd sit *Mater Dei*. Si enim Salomon dixit: *Pete à me mater mea, nec enim fas est, ut avertam faciem tuam.* 2. Reg. 2. 20. quid Christum cælestem Salomonem erga sanctissimam Matrem suam fecisse, aut facturum credimus, de cujus in ipsam dilectione plus quàm satis constat? Enimvero tantum potest apud Deum, ut ipsius supplicatio imperium quodammodo sit. *Accedis ante illud aureum humana reconciliationis altare, non rogans, sed imperans, Domina, non ancilla,* ait S. Pet. Dam. *serm. 2. de Nativ. Virg.* quasi Mariana oratio pro Majestate orantis sublimetur ad imperii fastigium sub habitu supplicantis, ut adeò aut Domina rogans sit, aut ancilla imperans, habeátque humilitatem rogantis cum securitate imperantis. *Fecit mihi magna, qui potens est,* inquit ipsa de se. Luc. 1. In quæ verba idem S. Dam. *serm. 1. de Nativ. Virg.* *Fecit tibi magna, qui potens est, & data est tibi omnis potestas in calo & in terra, & nihil tibi impossibile est.* Plus dixit Angelus Gabriel: *Dominus tecum.* Tecum, non solùm, sicut cum aliis, sed ut *Dominus absolutus,* imo ut *Filius omnipotens & benignissi-*

nignissimus, qui petenti Matri dignissimæ & dilectissimæ nihil potest negare. *Quia Dominus potentissimus tecum est, ideo & tu potentissima es cum ipso, potentissima es per ipsum, potentissima apud ipsum, ut verè dicere possis: In Jerusalem potestas mea. Eccl. 24. S. Bonavent. in Spec. Virg. c. 5. & 8. Te sic Deus exaltavit, ut omnia secum possibilia esse donaverit. Tu velis, & nequaquam fieri non poterit. S. Anselm. de Laudib. B.V. c. 12.* Hanc suam potentiam satis ostendit in nuptiis Canae, ubi licet tempus patranda miracula Christus nondum advenisse diceret, instante tamen Matre tempus illud anticipavit. *Conclusio.* O ingens potestas B. Virginis apud Deum! Profectò ipsius oratio imperium est, cui à Deo nihil negatur, &c.

x. Argumentationis 2. membri *Major.* Jamvero sicut Deus B. Virginem petentem semper exaudit, ita ipsa clientes sibi devotos. Vocatur hæc à S. Joan. Damasc. *serm. de Assumpt. Fons benedictionum, & bonorum omnium scaturigo.* Nec immeritò. Jam antequam Dei Mater fieret, erat *Gratiâ plena.* Cooperando his gratiis cum proportione singularum plures & sublimiores merebatur. Jam plena, & sic aucta, exundat, ut nostra scilicet indigentia ex tali abundantia etiam repleatur, si ipsa velit excessum suarum gratiarum comunicare. Et hoc nolit illa, quæ velut per Antonomasiam ab Ecclesia *Mater Misericordie* appellatur, cui sit contra naturam non

non

non benefacere? Hinc ipsam compellat S. Pet. Dam. *serm. 4.4. Moveat te natura, moveat potentia, quia quanto potentior, tanto misericordior esse debes.* A natura Virginis opem efflagitat? Ita planè. Tantæ est misericordiæ, ut non emanare in nos superabundantes gratias sit contra ipsius naturam. *Minor.* Quænam verò res, occasio, aut persona sit, cui nolit sua dona impertiri, quæ per naturam est misericors, si piè colatur, & sancta petantur, quæ scilicet salutis nostræ non adversentur? Potius quantum gaudet, si habeat, cui possit benefacere? Mulier illa 4. Reg. 4. 2. cum Elisæus prodigium olei multiplicati patra- ret, vasa mutua petiit à vicinis, cum propria oleo capiendo non sufficerent. Vas proprium B. Virginis, anima scilicet ipsius sanctissima, jam ante Conceptionem Verbi, gratiâ plena erat. Interim oleum gratiæ non stetit, sed uberiùs à Deo in ipsam profluxit. Itaque sapienter provida, quod sibi superat, in alienis vasis, in animabus servorum, sibi piè addictorum, gaudet asservare, in quibus excessum suarum gratiarum tam largè continet, ut ipsa, plùs quàm plena, impleat quoque alios. Ideòne minùs in se habet? Nequaquam. Tam ille pretiosus gratiæ liquor, quem in propria anima, ceu vase, recondit, ipsius est, quàm is, quem in vasis alienis, nostris nimirum animabus, custodit, &c. *Conclusio.* O mitissimum clementis-

mentissimæ Virginis inventum, quæ ni-
 miùm locuples in seipsa medium reperit a-
 lios locupletandi, quin sua perdat! Quis
 re sic constituta in ullo deinceps egeat? Quis
 ab ipsa quidquam, & per ipsam à Deo non
 impetret? Nec ad obtinendum opus longa
 petitione. Mater Misericordiæ est; ultro
 propendet ad effundendum. Vas tantummo-
 do pii ac devoti cordis suppone, & gratia
 exuberante mox replebitur. Suppones cul-
 tu, &c. *Sileat Misericordiam tuam, Virgo beata,
 qui te in suis necessitatibus invocatam sibi memine-
 rit defuisse. S. Bern. serm. de Assumpt.*

XI. Epilogus est facilis ex dictis. In eo po-
 test addi exhortatio ad cultum B. Virginis:
 in Confirmatione quoque breviter adduce-
 cere licebit exempla de Potentia, Beneficiis,
 & Misericordia B. Virginis, quibus pleni
 sunt libri.

CAPUT X.

*Paradigma IV. Argumentatio-
 nis primariae per Enthymema
 facta.*

In illud ex Evangelio Dominicæ I. Ad-
 ventûs: *Tunc videbunt. Luc. 21. v. 27.*

Argumentum orationis. *Peccatores vide-
 bunt in Judicio apertum, quod voluerunt tectum;*
 &